

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рж1 г 24/2019
22.01.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Весне Субић и Гордане Џакула, чланова већа, у правној ствари предлагача АА из ..., ББ и ВВ, обојице из ..., ГГ из ..., ДД из ..., ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ, ЗЗ, ИИ, ЈЈ, КК, ЛЛ, ЉЉ, ММ, НН, ЊЊ, ОО, ПП и РР, свих из ..., чији је заједнички пуномоћник Александар Пухаловић, адвокат из ..., ради заштите права на суђење у разумном року, одлучујући о жалби предлагача због недоношења одлуке по приговору ради убрзања поступка од 06.12.2018. године, у седници одржаној 22.01.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

I ЖАЛБА СЕ УВАЖАВА, тако што се:

Усваја приговор предлагача и утврђује да је предлагачима повређено право на суђење у разумном року у поступку који се води пред Врховним касационим судом у предмету Рев 2215/2017.

Налаже се судији известиоцу у предмету Врховног касационог суда Рев 2215/2017 да, у најкраћем року оконча поступак по ревизији у овом предмету.

Обавезује се Република Србија да предлагачима на име трошкова по приговору исплати 66.000,00 динара, који износ ће бити исплаћен из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова, у року од 15 дана од дана подношења захтева за исплату.

II ОБАВЕЗУЈЕ СЕ Република Србија да предлагачима на име трошкова жалбеног поступка исплати 67.500,00 динара, који износ ће бити исплаћен из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова, у року од 15 дана од дана подношења захтева за исплату.

Образложење

Предлагачи су 06.12.2019. године поднели Врховном касационом суду жалбу, због недоношења одлуке по приговору ради убрзања поступка, а који приговор су Врховном касационом суду поднели 02.10.2019. године. У жалби су навели да су 01.10.2019. године преко пуномоћника препорученом пошиљком поднели председнику Врховног касационог суда приговор ради убрзања поступка у предмету Рев 2215/2017, те да сходно одредби члана 7. став 4. Закона о заштити права на суђење у разумном року о приговору није одлучено у року од два месеца од дана пријема приговора, због чега су у смислу одредбе члана 15. истог закона изјавили жалбу због недоношења одлуке по приговору ради убрзања поступка.

Предложили су да суд усвоји њихову жалбу, утврди да је предлагачима повређено право на суђење у разумном року, одреди рок за одлучивање у овој правној ствари и досуди им одређене трошкове поступка.

Одлучујући о жалби предлагача, на основу чланова 16. став 3. и 18. став 4. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, број 40/05), Врховни касациони суд је, спровео испитни поступак и нашао да је жалба основана.

О жалби је одлучивало веће од три судије Врховног касационог суда у смислу одредбе члана 16. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“ број 40/15), којом одредбом је прописано ако поступак у коме странка сматра да је повређено њено право на суђење у разумном року води Врховни касациони суд, поступак по жалби води и о жалби одлучује веће од три судије Врховног касационог суда.

Према стању у списима, предлагачи су Врховном касационом суду 01.10.2019. године поднели приговор ради убрзања поступка у предмету Рев 2215/2017. У приговору су навели да су предлагачи поднели тужбу 17.05.2000. године против туженог СС, да је тужени поднео одговор на тужбу 11.10.2000. године, да је пресудом Општинског суда у Новом Саду П 2888/00 од 13.02.2003. године усвојен тужбени захтев и утврђено да су тужиоци носиоци станарског права на становима ближе одређеним у изреци, да је решењем Окружног суда у Новом Саду Гж 3146/03 од 25.02.2004. године укинута првостепена пресуда и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење. Пресудом Општинског суда у Новом Саду П 1872/04 од 20.10.2005. године усвојен је тужбени захтев тужилаца, наведена одлука укинута је решењем Окружног суда у Новом Саду Гж 2721/06 од 25.10.2007. године. Пресудом Основног суда у Новом Саду П 59851/10 од 03.12.2012. године усвојен је тужбени захтев тужилаца, а пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 708/13 од 20.02.2014. године одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда. Пресудом Врховног касационог суда Рев 837/14 од 29.10.2015. године прихваћено је одлучивање о ревизији туженог као изузетно дозвољеној на основу члана 395. ЗПП, па је делимично одбијена ревизија туженог у односу на тужиоце (ближе наведене у изреци пресуде), а усвојена ревизија туженог и укинута пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 708/13 од 20.02.2014. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П 59851/10 од 03.12.2012. године у односу на тужиоце (ближе наведене у изреци пресуде) и предмет у том делу враћен истом суду на поновно одлучивање.

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 3056/16 од 26.05.2016. године одбијен је тужбени захтев тужилаца (ближе наведени у изреци пресуде - у овом поступку подносиоци приговора ради убрзања поступка), а пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3978/16 од 09.03.2017. године жалба тужилаца делимично усвојена и првостепена пресуда делимично преиначена, тако што је усвојен тужбени захтев да су правни претходници тужилаца стекли станарско право на становима, као и да су тужиоци као правни следбеници постали закупци на неодређено време, а делимично одбијена у делу којим су тужиоци тражили да имају право својине на становима правних претходника тужилаца, све ближе одређено у изреци пресуде, док је допунском пресудом

Апелационог суда у Новом Саду Гж 3978/16 од 04.05.2017. године усвојена жалбу у односу на тужиљу ОО.

Тужени је 08.05.2017. године поднео ревизију у смислу одредбе члана 404. ЗПП, док су тужиоци поднели ревизију 10.05.2017. године, као и одговор на ревизију 26.05.2017. године.

Предмет је у Врховном касационом суду примљен 04.10.2017. године, заведен је под Рев 2215/2017, и о изјављеним ревизијама до дана подношења приговора ради убрзања поступка није одлучено.

Одлучујући о поднетој жалби Врховни касациони суд је спровео испитни поступак, па је увидом у списе предмета овог суда Р4 г 9/2019 утврдио да је приговор ради убрзања поступка примљен 02.10.2019. године у Врховном касационом суду, да је поступајући судија у предмету Р4 г 9/2019 затражио да судија известилац достави извештај у предмету Врховног касационог суда Рев 2215/2017 са изјашњењем о развоју поступка у времену и предлогу рока у коме поступак може да се оконча, те да до момента пријема жалбе предлагача због недоношења одлуке по приговору ради убрзања поступка у Врховном касационом суду 16.12.2019. године (предате 06.12.2019. године препоручено на рецепис број ..) изјашњење није достављено поступајућем судији у предмету Р4 г 9/2019, нити је донета одлука по приговору ради убрзања поступка. Извештај са изјашњењем о развоју поступка у времену у овом предмету судије известиоца у предмету Врховног касационог суда Рев 2215/2017 здружен је списима Рж1 г 24/2019 дана 16.01.2020. године.

Одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/06), утврђено је да свако има право да му независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и оптужбама против њега. Одредбом члана 18. став 3. Устава Републике Србије, утврђено је да се одредбе о људским и мањинским правима тумаче у корист унапређења вредности демократског друштва, сагласно важећим међународним стандардима људских и мањинских права, као и пракси међународних институција које надзиру њихово спровођење.

Према члану 4. Закона о заштити права на суђење у разумном року при одлучивању о правним средствима којима се штити право на суђење у разумном року уважавају се све околности предмета суђења, пре свега сложеност чињеничних и правних питања, целокупно трајање поступка и поступање суда, јавног тужилаштва или другог државног органа, природа и врста предмета суђења или истраге, значај предмета суђења или истраге по странку, понашање странака током поступка, посебно поштовање процесних права и обавеза, затим поштовање редоследа решавања предмета и законски рокови за заказивање рочишта и главног претреса и израду одлука.

Врховни касациони суд налази да је жалба предлагача основана, те да је у конкретном случају повређено право предлагача на суђење у разумном року. Наиме, поступак у овој правној ствари инициран је тужбом поднетом 17.05.2000. године, ради се о спору ради утврђења станарског права, а у периоду од готово 20 година два пута донета је првостепена пресуда (којима је усвојен тужбени захтев

тужилаца), а које првостепене пресуде су укидане решењима другостепеног суда, да је у поновном поступку пресудом Основног суда у Новом Саду П 59851/10 од 03.12.2012. године усвојен тужбени захтев тужилаца, да је наведена пресуда потврђена одлуком Апелационог суд у Новом Саду Гж 708/13 од 20.02.2014. године, а која је пресудом Врховног касационог суда Рев 837/14 од 29.10.2015. године делимично потврђена, а делимично укинута. У поновном поступку, након укидања пресуде, првостепени суд је донео пресуду 26.05.2016. године, да је пресудом Апелационог суда у Новом Саду од 09.03.2017. године жалба тужилаца делимично усвојена и првостепена пресуда делимично преиначена, а делимично одбијена, те да је допунском пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 04.05.2017. године усвојена жалба у односу на тужиљу ОО, након чега је тужени 08.05.2017. године поднео ревизију (у смислу одредбе члана 404. ЗПП), док су тужиоци 10.05.2017. године поднели ревизију, као и одговор на ревизију 26.05.2017. године, о којима до дана подношења приговора није одлучено.

Наиме, анализа суђења у разумном року мора бити свеобухватна, јер кашњење у току одређене фазе поступка може бити допустиво под условом да укупно трајање поступка није прекорачено. С друге стране, околност да су радње у одређеној фази поступка предузимане у разумно прихватљивим размацима, нема значаја за предлагача ако се неразумно дуго суди у другој фази поступка или ако поступак у целини неразумно дуго траје. Одредбом члана 4. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да се при одлучивању о правним средствима којима се штити право на суђење у разумном року уважавају све околности предмета суђења, а поред осталог и целокупно трајање поступка. Стога, уколико странка тражи заштиту права на суђење у разумном року у поступку по ревизији, указујући на дуго трајање поступка у целини, не сме се занемарити трајање поступка од момента подношења тужбе.

Код оваквог стања ствари, а посебно имајући у виду природу спора, целокупно трајање поступка, те да из извештаја судије известиоца у предмету Рев 2215/2017 који је здружен списима произилази да је након подношења тужбе 17.05.2000. године и достављања одговора на тужбу 17.10.2000. године, прво рочиште за главну расправу које је било заказано за 19.10.2000. године одложено ради изјашњења тужилаца на поднети одговор, да је до првог закључења расправе било осам одржаних рочишта, као и три неодржана (кривицом туженог), да је 03.10.2002. године још пет тужилаца поднело тужбу против истог туженог, да су поступци спојени на рочишту одржаном 09.10.2002. године, да је након укидања првостепене одлуке од стране другостепеног суда (Гж 3146/03 од 25.02.2004. године), прво рочиште заказано за 11.05.2004. године, након чега су уследила још два одржана рочишта и два која нису одржана без кривице тужилаца, након чега је првостепени суд донео одлуку (П 1872/04 од 20.10.2005. године) која је укинута решењем Окружног суда у Новом Саду Гж 2721/06 од 25.10.2007. године, те да је у поновном поступку пуномоћник тужилаца уредио тужбени захтев тако што је означио правне следбенике у међувремену преминулих тужилаца и поступио по налогу другостепеног суда, након чега је било још три одржана и четири неодржана рочишта, од чега на сагласан предлог странака ради покушаја нагодбе, а преостала три без кривице тужилаца, те да је у овом периоду рочиште од 07.10.2009. године одложено због наступајуће реформе судског система, те да су у међувремену још неки тужиоци преминули и уместо њих ступили правни следбеници, док је двоје тужилаца повукло тужбу. Након тога Основни суд у

Новом Саду се решењем од 30.03.2010. године огласио стварно ненадлежним и списе предмета доставио Вишем суду у Новом Саду, а решењем Апелационог суда у Новом Саду Р 11/10 за суђење је одређен Основни суд у Новом Саду. У наставку поступка одржано је седам рочишта, још неки тужиоци су повукли тужбе, а уместо неких су ступили правни следбеници, да би пресудом Основног суда у Новом Саду П 59851/10 од 03.12.2012. године усвојен је тужбени захтев тужилаца, а пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 708/13 од 20.02.2014. године одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда. Пресудом Врховног касационог суда Рев 837/14 од 29.10.2015. године делимично је одбијена ревизија туженог у односу на тужиоце (ближе наведене у изреци пресуде), а усвојена ревизија туженог и укинута пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 708/13 од 20.02.2014. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П 59851/10 од 03.12.2012. године у односу на тужиоце (ближе наведене у изреци пресуде) и предмет у том делу враћен истом суду на поновно одлучивање, након чега је у настављеном поступку 08.02.2016. године прекинут поступак због смрти двоје тужилаца, а који је настављен решењем од 01.04.2016. године. Пре закључења расправе суд је одржао два рочишта, док једно није одржано без кривице парничних странака. Првостепеном пресудом П 3056/16 од 26.05.2016. године одбијен је тужбени захтев тужилаца (ближе наведени у изреци пресуде - у овом поступку подносиоци приговора ради убрзања поступка), а пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3978/16 од 09.03.2017. године жалба тужилаца делимично усвојена и првостепена пресуда делимично преиначена тако што је делимично усвојен тужбени захтев, а делимично је жалба одбијена у делу којим су тужиоци тражили да имају право својине на становима правних претходника тужилаца, све ближе одређено у изреци пресуде, док је допунском пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3978/16 од 04.05.2017. године усвојена жалба у односу на тужиљу ОО. Имајући у виду све напред наведено, те чињеницу да је првостепена пресуда више пута укидана од стране другостепеног суда, да су након укидања другостепене одлуке од стране Врховног касационог суда 29.10.2015. године, по ревизији парничних странака од 08.05.2017. године и 10.05.2017. године списи предмета у Врховном касационом суду примљени 04.10.2017. године и заведени под Рев 2215/2017, те да о изјављеним ревизијама није одлучено, оцена је Врховног касационог суда да је предлагачима повређено право на суђење у разумном року.

Имајући све изнето у виду, Врховни касациони суд је, на основу члана 18. став 4. у вези са чланом 8 – 11. Закона о заштити права на суђење у разумном року, усвојио жалбу предлагача и утврдио да је предлагачима повређено право на суђење у разумном року у поступку који се води пред Врховним касационим судом у предмету Рев 2215/2017. Како је овим решењем утврђена повреда права на суђење у разумном року у предмету Врховног касационог суда, то је овај суд одредио да поступајући судија у предмету Рев 2215/2017 у најкраћем року оконча поступак по ревизији у овом предмету, сматрајући да ће се на тај начин постићи сврха заштите права на суђење у разумном року.

Одлука о накнади трошкова предлагачима за састав приговора и жалбе од стране адвоката донета је на основу члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку сходном применом одредаба члана 153. став 1, члана 154. и члана 163. став 1. Закона о парничном поступку, а према Тарифном броју 13 Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић